

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen
Jennie Eskilsson
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2011-11-24

1 (5)

Diarienummer
2011 GAN 0030

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd

Demokratiarbete på gymnasiet och C3L

Utvecklingsförvaltningen

Erik Hamner
Rektor
C3L

Eva Svensson
Rektor
Tyresö gymnasium

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har givit utvecklingsförvaltningen i uppdrag att utreda formerna för demokratiarbetet på gymnasiet och i utbildningen för vuxna i Tyresö. Uppdraget innebär att beskriva mål och metoder i undervisningen, i coachningen, i mentorskapet inom utbildningslagen. Hur engageras elevråd och elevrepresentanter i demokratiarbete? Hur ser planen ut för fortsatt demokratiarbete 2011-2012? Hur bemöter skolan och vuxenutbildningen extremism och rasism?

Nationella riktlinjer och lagar

Den kommunala vuxenutbildningen och gymnasieskolan styrs av Läroplan för frivilliga skolformer (Lpf 94) och ur den framgår följande:

Grundläggande värden

Det offentliga skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (1985:1100) slår fast att verksamheten i skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och att var och en som verkar inom skolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö (1 kap. 2 och 9 §§)¹

Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsbinder eller för annan kränkande behandling. Tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.²

Ur läroplanen framgår även följande riktlinjer vad gäller normer och värden:

Alla som arbetar i skolan ska

- *medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,*
- *i arbetet med eleverna verka för solidaritet med eftersatta grupper både i och utanför vårt land, och*
- *aktivt motverka trakasserier mot och förtryck av individer och grupper.*

Läraren ska

- *klargöra det svenska samhällets grundläggande värden och med eleverna diskutera konflikter mellan dessa värden och faktisk verklighet,*
- *öppet redovisa och tillsammans med eleverna analysera olika värderingar, uppfattningar och problemställningar samt konsekvenserna av dessa,*

¹ Läroplan för frivilliga skolformer (Lpf 94), s. 3

² Ibid.

- *klargöra skolans normer och hur dessa är en grund för arbetet samt tillsammans med eleverna diskutera och utveckla regler för arbetet och samvaron i gruppen,*
- *uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling och*
- *visa respekt för den enskilda eleven och i det vardagliga arbetet ha ett demokratiskt förhållningssätt.³*

Enligt skollagen (kap 6, § 10) är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna då en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, samt i förekommande fall vidta åtgärder som att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Demokratiarbetet på C3L

Utöver läroplanen styrs C3L:s demokratiarbete av likabehandlingsplanen, kursmålen i varje enskilt ämne och det övergripande målet minst betyget G (Godkänd) ska uppnås av minst 90 % av de elever som slutfört grundläggande eller gymnasiala kurser.

Likabehandlingsplanen finns presenterad på C3L:s hemsida under studerandeinformation och tas enligt APT-beslut (Arbetsplatsträffar) upp av lärarna i klasserna vid utbildnings-/kursstarten. Ur likabehandlingsplanen framgår bland annat att undervisningen ska bedrivas i demokratiska former. På hemsidan finns även en direktlänk till rektor kallad ”Tyck till om verksamheten” som elever kan använda sig av om de känner sig felaktigt bemötta.

Innebörden av kursmål och betygskriterier diskuteras med eleverna i början av varje kurs och kursdokumenten är upplagda på Fronter, C3L:s digitala lärplattform. Beroende på ämnesinriktning innehåller kursmålen varierande grad av demokratimoment och etiska förhållningssätt. Dessa frågor kommer som en del av kursmålen i ämnena samhällskunskap, människan socialt och kulturellt, samt etik och livsfrågor. I samhällskunskapsämnet ingår det tre obligatoriska enskilda studiebesök på Sveriges Riksdag, kommunfullmäktige och tingsrätten. Studiebesöken tas sedan upp i klassen i seminarieform.

³ Ibid, s. 12-13.

En viktigt pusselbit i att motverka utanförskap är att på olika sätt stödja personer att komma i arbete. Att stötta elever till godkända betyg genom att individualisera undervisningen, är en del av vägen till ett eget arbete och en del i demokratiarbetet. Individualiseringen innebär bland annat regelbundna diskussioner med eleverna, i grupp och individuellt, om vad som krävs för att klara studiemålen.

På APT-möten tas regelbundet frågor upp som berör demokratiska och etiska frågor inom vuxenutbildningen. Inför varje APT-möte finns ett anslag i personalpentryt där personal skriver upp frågor som de önskar diskutera och eventuellt få ett beslut eller förhållningssätt fastslaget.

Elevråd finns inte på C3L. Planer på att starta elevråd har förts fram av elever men har aldrig genomförts, trots uttalat stöd från skolledningen. Vuxenstudier genomförs ofta under en relativt kort och intensiv studieperiod och då många elever också har egna barn anser de sig inte hinna med elevrådsarbete.

Demokratiarbetet på Tyresö gymnasium

På Tyresö gymnasium arbetas det aktivt med elevinflytande. Eleverna tränas i demokratiska processer bland annat genom att delta i klassråd, programråd och skolkonferens. Varje klass har representanter i programrådet och varje program har representanter i skolkonferensen. Varje rektor har en skolkonferens med representanter från elever och lärare på varje program. Där tas frågor upp som rör trygghet, trivsel och arbetsmiljö med elevenkäten som grund. Elevenkätens resultat har förankrats och förbättringar har diskuterats först av lärare i utbildningslagen och sedan i klassråd, programråd och skolkonferens. Detta är ett systematiskt arbete som pågår under hela läsåret i samverkan mellan personal och elever. Likabehandlingsplanen tas också upp på samma sätt.

Sedan läsåret 2010/2011 sitter lärarna fysiskt i sina utbildningslag, som organiseras programvis runt eleverna. Den fysiska placeringen har inneburit att lärarna är mer tillgängliga för eleverna och det är lättare att förändra, förbättra och öka elevernas delaktighet i olika demokratiska processer.

På Tyresö gymnasium arbetar även en elevcoach som stödjer elever på deras villkor, ofta som en länk mellan elever och personal. Han finns i korridorer och

matsal under raster som vuxenstöd och samtalspartner. Dessutom anordnar han aktiviteter såsom idrottsturneringar mellan olika skolor.

En naturlig del av demokratiarbetet ligger inom ramen för undervisningen. Alla grundkurser i samhällskunskap börjar med demokrati/diktatur och mänskliga rättigheter, och därefter återkommer temat kontinuerligt under hela läsåret. Att bemöta tankar och fördomar mot minoritetsgrupper är ett av de viktigaste områdena i samhällskunskapen.

I planen för 2011 ingick att genomföra en ungdomskonferens, som skulle planeras tillsammans med politikerna i kommunen. Med kort varsel blev dock konferensen inställd, och besvikelsen hos ämneslaget för SO-ämnena blev stor. Förhoppningen är att kommunen prioriterar detta evenemang under 2012. Oktober är en bra månad för ungdomskonferensen, bokbord och eventuella politikerbesök. Gymnasiet önskar då att politiker som kommer på besök berättar om sitt politiska uppdrag och om möjligheterna för ungdomar att påverka samhället. Ämneslaget för SO-ämnena ser gärna att politikerna kommer på besök till en ämneskonferens så att politikernas besök kan planeras in i undervisningen så att det bildar en helhet. Varje termin arrangeras bokbord för alla politiska partier som önskar komma till skolan. Det sker vid samma datum för alla partier. Datumet anslås på skolans hemsida och anmälan sker till expeditionen. Syftet är att elever ska få en bred bild av politiken och kunna ställa frågor och jämföra olika politiska budskap.

Förvaltningsgemensamma rutiner

Utvecklingsförvaltningen har en gemensam rutin när det gäller åtgärder mot kränkande behandling. Rutinen innebär att när en lärare eller annan personal på gymnasiet, sfi eller vuxenutbildningen får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, ska detta anmälas till ansvarig rektor. Därefter anmäler rektor detta skriftligen till utvecklingsförvaltningen som utreder och vidtar åtgärder. Förvaltningen gör en övergripande uppföljning och analys systematiskt två gånger om året. En sammanställning av hur många åtgärder som vidtagits redovisas till nämnden.